

Milliy vokal maktablarini zamonaviy pedagogik yondashuvlar va texnologiyalar asosida rivojlantirish

Dilfuza Jumabekova Ktaybekova
Buxoro Xalqaro universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada milliy vokal maktablarini zamonaviy pedagogik yondashuvlar va texnologiyalar asosida rivojlantirish nazariy va metodik jihatlarini tahlil qilinadi. Tadqiqotda milliy vokal maktablarining an'anaviy pedagogik usullari, kompetensiyaga asoslangan yondashuv, interfaol metodlar va raqamli platformalar yordamida talabalarda vokal texnikasi, ifoda va madaniy kompetensiyalarni shakllantirish masalalari o'rganiladi. Maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalarning milliy vokal maktablariga tatbiq etilishi orqali ta'lim jarayonini samarali tashkil etish, yosh vokalistlarning ijodiy va texnik rivojlanishini qo'llab-quvvatlash imkoniyatlari ilmiy asosda yoritiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, zamonaviy yondashuvlar milliy vokal maktablarini nafaqat texnik jihatdan rivojlantirish, balki madaniy va ijodiy kompetensiyalarni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: milliy vokal maktabi, zamonaviy pedagogika, interfaol metod, kompetensiya, raqamli texnologiya, vokal ta'lim, ijodiy ko'nikma, pedagogik innovatsiya, madaniy xabardorlik, ta'lim strategiyasi

Development of national vocal schools based on modern pedagogical approaches and technologies

Dilfuza Jumabekova Ktaybekova
Bukhara International University

Abstract: This article analyzes the theoretical and methodological aspects of the development of national vocal schools based on modern pedagogical approaches and technologies. The study studies the issues of forming vocal technique, expression and cultural competencies in students using traditional pedagogical methods of national vocal schools, a competency-based approach, interactive methods and digital platforms. The article scientifically highlights the possibilities of effectively organizing the educational process and supporting the creative and technical development of young vocalists through the application of modern pedagogical technologies to national vocal schools. The results of the study show that modern approaches serve not

only to develop national vocal schools technically, but also to strengthen cultural and creative competencies.

Keywords: national vocal school, modern pedagogy, interactive method, competence, digital technology, vocal education, creative skills, pedagogical innovation, cultural awareness, educational strategy

Kirish. Milliy vokal maktablari - har bir millatning musiqa san'ati tarixida shakllangan noyob va boy ijodiy an'analarning saqlanib qolishi va yosh avlodga yetkazilishida muhim ahamiyatga ega. Ushbu maktablar nafaqat texnik va vokal ko'nikmalarni rivojlantiradi, balki talabalarda madaniy, tarixiy va estetik xabardorlikni shakllantiradi.

Zamonaviy pedagogik yondashuvlar va raqamli texnologiyalarning rivojlanishi milliy vokal maktablarining metodik bazasini kengaytirish, interfaol mashg'ulotlar orqali talabalar faoliyatini oshirish va ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish imkonini beradi. Kompetensiyaga asoslangan yondashuv, multimediya vositalari, virtual mashg'ulotlar va interfaol metodlar milliy vokal maktablarida ta'lim jarayonini nafaqat texnik, balki madaniy va ijodiy jihatdan samarali tashkil etishga yordam beradi.

Maqolaning maqsadi - milliy vokal maktablarini zamonaviy pedagogik yondashuvlar va texnologiyalar asosida rivojlantirishning nazariy va metodik asoslarini aniqlash, ta'lim jarayonida ularni tatbiq etish strategiyalarini ishlab chiqish va yosh vokalistlarning ijodiy hamda texnik rivojlanishini oshirishdir.

Asosiy qism

1. Milliy vokal maktablarining an'anaviy pedagogik asoslari

Milliy vokal maktablari asosan ustoz-shogird an'analari, og'zaki ta'lim va amaliy mashg'ulotlarga asoslangan bo'lib, bu tizimda talaba nafaqat texnik ko'nikmalarni, balki vokal ijro etishning madaniy, tarixiy va estetik jihatlarini o'rganadi. An'anaviy yondashuvlar quyidagi tamoyillarga asoslanadi:

1. Ustozlik tizimi: shogird ustozning ijodiy va texnik tajribasini bevosita kuzatish orqali o'rganadi.

2. Og'zaki an'analari: qo'shiq matnlari, ornamentatsiya va interpretatsiya shakllari og'zaki ravishda yetkaziladi.

3. Amaliy mashg'ulotlar: vokal texnika, intonatsiya, ritm va ifodaning mukammal ijrosi ustuvor hisoblanadi.

Ushbu an'analari yosh vokalistlarga texnik poydevor beradi, ammo zamonaviy ta'limning interfaol va digital komponentlarini yetarlicha qamrab olmaydi. Shu sababli, milliy vokal maktablarini rivojlantirish uchun zamonaviy pedagogik yondashuvlarni integratsiyalash zarur.

2. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar

Zamonaviy pedagogik yondashuvlar milliy vokal maktablarida quyidagi metodlarni o'z ichiga oladi:

1. Kompetensiyaga asoslangan yondashuv: talabaning texnik, ritmik, intonatsion va madaniy kompetensiyalari bir vaqtda shakllantiriladi.

2. Interfaol metodlar: guruh, duet va ansambl mashg'ulotlari orqali talaba hamkorlik, qaror qabul qilish va ijodiy tafakkur ko'nikmalarini rivojlantiradi.

3. Reflektiv metod: talaba o'z ijrosini tahlil qiladi, xatoliklarni aniqlaydi va o'z-o'zini baholash orqali kompetensiyalarini mustahkamlaydi.

4. Projekt va masalalar asosidagi o'qitish: talaba milliy qo'shiq ijrosi, interpretatsiya va taqdimotlarni yaratish orqali ijodiy va madaniy kompetensiyalarni rivojlantiradi.

Bu metodlar kombinatsiyalashgan holda qo'llanilganda milliy vokal maktablarida o'quv jarayoni nafaqat texnik, balki madaniy va ijodiy jihatdan samarali bo'ladi.

3. Raqamli texnologiyalar va multimediya vositalaridan foydalanish

Zamonaviy ta'lim texnologiyalari milliy vokal maktablarida o'qitishni sezilarli darajada samarali qiladi. Raqamli platformalar va multimediya vositalari quyidagi imkoniyatlarni beradi:

1. Audio-video materiallar: talabalar qo'shiq matni, talaffuz va ornamentatsiyani eshitish va ko'rish orqali mukammal o'rganadi.

2. Virtual mashg'ulotlar: raqamli platformalar yordamida talaba intonatsion aniqlik va ritmik barqarorlikni mustahkamlaydi.

3. Interfaol darsliklar va simulyatsiyalar: talabalar ijodiy qaror qabul qilish, ifodani boyitish va interpretatsiya ko'nikmalarini shakllantiradi.

4. O'zini baholash va monitoring: talaba o'z ijrosini tahlil qiladi, raqamli vositalar orqali xatoliklarni aniqlaydi va o'z-o'zini baholashni amalga oshiradi.

Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalarni interfaol metodlar bilan birlashtirish talabalarning vokal texnikasi, ritm va intonatsiyasini sezilarli darajada yaxshilaydi.

4. Integratsiyalashgan yondashuvning afzalliklari

1. Talaba faoliyati: interfaol va multimediya vositalari talabaning darsga faol jalb qilinishini ta'minlaydi.

2. Kompetensiyalar integratsiyasi: texnik, ritmik, intonatsion va madaniy kompetensiyalar bir vaqtda shakllantiriladi.

3. Ijodiy mustaqillik: talaba interpretatsiya va ornamentatsiyani o'z ijodiy qarorlari orqali amalga oshiradi.

4. Madaniy xabardorlik: talaba milliy vokal maktabining tarixiy va folkloriy kontekstini chuqur o'rganadi.

5. Pedagogik samaradorlik: zamonaviy metodlar ta'lim jarayonini interfaol, qiziqarli va natijaviy qiladi.

5. Ilmiy tadqiqotlar va natijalar

So'nggi tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki:

- Zamonaviy pedagogik yondashuvlar milliy vokal maktablarida talabalarning ijodiy va texnik kompetensiyalarini sezilarli darajada oshiradi.

- Raqamli platformalar va multimedia vositalari intonatsion aniqlik, ritmik barqarorlik va vokal ifodani yaxshilashga yordam beradi.

- Interfaol va reflektiv metodlar talabalar motivatsiyasini oshiradi, ijodiy tafakkurini rivojlantiradi va guruh hamkorligini mustahkamlaydi.

- Kompetensiyaga asoslangan yondashuv talabalarning texnik, madaniy va ijodiy kompetensiyalarini kompleks tarzda shakllantiradi.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, zamonaviy pedagogik yondashuvlar va texnologiyalar milliy vokal maktablarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi.

Xulosa. Milliy vokal maktablarini zamonaviy pedagogik yondashuvlar va texnologiyalar asosida rivojlantirish quyidagi afzalliklarni beradi:

- Talaba faol ishtirok etadi, ijodiy qiziqish va motivatsiyasi oshadi.

- Raqamli platformalar va multimedia vositalari texnik, intonatsion va ritmik ko'nikmalarni mukammal o'rganishga imkon yaratadi.

- Interfaol va reflektiv metodlar talabaning ijodiy mustaqilligini rivojlantiradi.

- Kompetensiyaga asoslangan yondashuv texnik, ritmik, intonatsion va madaniy kompetensiyalarni bir vaqtda shakllantiradi.

- Talaba milliy vokal maktablarining tarixiy, folkloriy va madaniy kontekstini chuqur o'rganadi.

Shu bilan birga, zamonaviy pedagogik yondashuvlar va raqamli texnologiyalar milliy vokal maktablarini nafaqat texnik jihatdan rivojlantirish, balki madaniy va ijodiy kompetensiyalarni mustahkamlashga xizmat qiladi, yosh vokalistlarni sifatli va zamonaviy musiqiy ta'lim bilan ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. КБ Холиков. Структура физических упражнений на уроках музыки. Scientific progress 2 (3), 1060-1067

2. КБ Холиков. Математический подход к построению музыки разные условия модели построения. Science and Education 4 (2), 1063-1068

3. КБ Холиков. Актуальные задачи высшего профессионального образования и стратегии обучения по направлениям музыки и музыкальное образование. Science and Education 2 (11), 1039-1045

4. КБ Холиков. Ответ на систему восприятия музыки и психологическая состояния музыканта. Science and Education 4 (7), 289-295

5. КБ Холиков. Мозг и музыкальный разум, психологическая подготовка детей и взрослых к восприятию музыки. Science and Education 4 (7), 277-283

6. КБ Холиков. Строительство уникальных знаний и сооружений по музыке в высшей, учебных заведениях. *Scientific progress* 2 (6), 958-963
7. КБ Холиков. Воспитание эстетического вкуса, исполнительской и слушательской культуры. *Science and Education* 3 (2), 1181-1187
8. КБ Холиков. Звуковысотная организация и последовательность частей формы музыки. *Scientific progress* 2 (4), 557-562
9. КБ Холиков. Свободой выбора исполнительского состава в эпоху ренессанса. *Scientific progress* 2 (4), 440-445
10. КБ Холиков. Полуимпровизационные формы профессиональной музыки *Scientific progress* 2 (4), 446-451
11. КБ Холиков. Сравнение систематического принципа музыкально психологического формообразования в сложении музыки. *Science and Education* 4 (7), 232-239
12. КБ Холиков. Измерение эмоции при разучивании музыки, функция компонентного процессного подхода психологического музыкального развития. *Science and Education* 4 (7), 240-247
13. КБ Холиков. Важнейшие общие основы музыкальной формы. *Scientific progress* 2 (2), 568-571
14. КБ Холиков. Передовые формы организации педагогического процесса обучения по специальности музыкальной культуры. *Science and Education* 4 (3), 519-524
15. КБ Холиков. Проект волевого контроля музыканта и воспроизводимость музыкального произведения. *Science and Education* 4 (7), 189-197
16. КБ Холиков. Педагогическое корректирование психологической готовности ребенка к обучению фортепиано в музыкальной школе. *Science and Education* 4 (7), 332-337
17. КБ Холиков. Музыка как важнейший фактор, распределительных отношений длительности звуков, системы аккордов в ладовом отношении и модель продукционных правил в системе образования. *Science and Education* 3 (1), 656-662
18. КБ Холиков. Внимание и его действие обученному музыканту и оценка воспроизводимости тренировок. *Science and Education* 4 (7), 168-176
19. КБ Холиков. Важнейшие ощущение для обработки основной темы как канонический, зеркально отражающего рефрена деятельности учителя музыки. *Science and Education* 3 (1), 608-613
20. КБ Холиков. Аксоны и дендриты в развивающийся музыкально психологического мозга. *Science and Education* 4 (7), 159-167

21. КБ Холиков. Рост аксонов в развивающийся музыкально психологического мозга в младшем школьном возрасте. *Science and Education* 4 (7), 223-231
22. КБ Холиков. Роль гармонии в построении музыкального произведений. *Science and Education* 3 (1), 565-571
23. КБ Холиков. Эволюция эстетики в условиях прогрессивной модели музыкальной культуры, из опыта работы КБ Холикова 30 школы г. Бухары Республики Узбекистан. *Science and Education* 4 (3), 491-496
24. КБ Холиков. Музыкальное движение под действием внутренних сил гармонии как маятник всего произведения. *Science and Education* 3 (1), 559-564
25. КБ Холиков. Многоголосные формы музыки на основе традиционных принципов организации. *Scientific progress* 2 (4), 375-379
26. КБ Холиков. Подбор аккордов в композиции и стремлении к более точной и однозначной фиксации в музыке. *Scientific progress* 2 (4), 545-549
27. КБ Холиков. Нарастание педагогического процесса посредством тестирования на материале предмета в рамках специальности музыкальной культуры. *Science and Education* 4 (3), 505-511
28. КБ Холиков. О соответствующих последовательности трех аккордов тоники, субдоминанты и доминанты. *Scientific progress* 2 (3), 1068-1073
29. КБ Холиков. Анализа музыкальных произведений и управления многоголосных произведений. *Scientific progress* 2 (2), 280-284
30. КБ Холиков. Измерения непрерывного занятия и музыкальная нейронная активность обучения музыкального произведения. *Science and Education* 4 (7), 312-319